

۷ گام مؤثر برای

مسئولیت پذیری

کودکان

عباس کشاورز

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۴۶۵-۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۵۶۸۰۵

عنوان و نام پدیدآور: مسئولیت پذیری کودکان/عباس کشاورز

موضوعات نشر: مشهد: مرندیز، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۳۶ ص.

رده بندی دیسیپلین: ۱۷۰:

رده بندی کنگره: ۱۴۵۸BJ/ف۲ک۵۱۳۹۵:

یادداشت: بالای عنوان: ۷گام موثر برای

سرشناسه: کشاورز عباس، ۱۳۴۱

لیتوگرافی، چاپ، تصانیف: مینو ۰۵۱-۳۷۲۹۲۹۹۱-۰۵۱ (سرابیان)

مسئولیت پذیری کودکان

نگارنده:

عباس کشاورز

ویراستار: دلارام ضابطی

صفحه آرا و طرح جلد: صهبا سرابیان

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۶۰۰۱۰۶۴۶۵۴

دفتر انتشارات: مشهد، خیابان آبکوه ۷ - دانشسرای شمالی ۸ - شماره ۹۰

تلفن: ۰۵۱-۳۷۲۷۴۷۶۵ دورنگار: ۰۵۱-۳۷۲۵۱۳۰۲

www.marandiz.com

فهرست

۵		مقدمه
۹		منه و زمان مسئولیت پذیری
۱۱		مراحل مسئولیت پذیر شدن
۱۷		انجام فعالیت های مشترک با مقدار کم
۲۱		انجام فعالیت های مشترک با افزایش مشارکت فرد
۲۵		انجام فعالیت های موازی با دریافت رفتار رضایت دانه
۲۸		انجام کار موازی بدون دریافت
۲۵		انجام کار مستقل با دریافت رفتار رضایت دانه
۳۰		انجام کار مستقل بدون دریافت
۳۳		مسئولیت پذیر شدن
۳۵		سخن آخر

مقدمه :

به نام خداوندی که آسمان و زمین از آن اوست و مشیت او بر همه ی عالم حاکم است. خداوندی که جهان را بر اساس درایت و هوشمندی خاص آفریده است. اوست که انسان را به عنوان برترین موجود عالم و اشرف مخلوقات قرار داده است و برتری انسان بر همه ی خلقت جهان حاصل اندیشمندی و تفکر اوست.

این اندیشمندی موجب می شود انسان از توانمندی ها و شایستگی های ویژه ای بهره مند شود. بیاموزد، بداند که چگونه از توانمندی های بهره گیرد. پس اگر انسان هوشمند است می بایست بر اساس توانمندی ها و شایستگی هایی که دارد، وظایفی بر عهده داشته باشد. این همان مسئول بودن انسان است که خداوند بزرگترین کتاب تعلیم و تربیت یعنی قرآن کریم اسره کرده است. و آن را تذکری برای جهانیان قرار داده است که انسان مسئولیت دارد و در این جهان بر اساس نقش هایی که بر عهده دارد، دارای مسئولیت های گوناگونی می گردد. یکی از بزرگترین مسئولیت های انسان بنابر آیات روشن قرآن کریم، الهی شدن اوست. مسیر حرکت انسان از اوی به سوی اویی است. (اتالله وانا الیه راجعون)

بنابر این تربیت و شکوفایی صفات الهی در انسان، مسئولیت روشن کردن این جهان است. مسئولیت های انسان به دو شکل در زندگی او پدیدار می شود. مسئولیت هایی که در سطح سن، نقش و موقعیت اجتماعی شکل می گیرد، که همان وظایف است. وظایف مادر واقع آگاهی مالک نسبت به رفتارهایی که می بایست بر اساس موقعیت زندگی خویش انجام دهیم. مثل: وظایف شهروندی، وظایف پدر یا مادر در محیط خانواده، وظایف مدیر در سازمان، وظایف فرزندان نسبت به والدین، وظایف همسران نسبت به یکدیگر و...

این وظایف فعالیت‌هایی است که ما باید بر اساس موقعیتی که در آن قرار داریم، انجام می‌دهیم. پس ما متعهد به انجام وظایف هستیم و مسئولیت داریم. بنابراین مسئولیت‌پذیری تعهد انجام وظایف است، که در انسان به دو شکل صورت می‌گیرد:

۱- مسئولیت‌هایی که بر اساس نقش به وجود می‌آید. مانند فردی که ازدواج می‌کند یا دارای فرزند می‌شود. خود به خود وظایف خاصی بر عهده او قرار گرفته و مسئولیت‌های جدیدی را بر اساس نقش‌اش باید انجام دهد.

۲- مسئولیت‌هایی که فرد انتخاب می‌کند. مانند فردی که سرپرستی یک تیم ورزشی را بر عهده می‌گیرد، طبعاً وظایفی دارد که باید انجام دهد. (مسئولیت‌پذیری انتخابی) در مسئولیت‌پذیری انتخابی فرد قبل از انتخاب یک موقعیت، با تمام وظایف می‌بایست آشنا شده باشد و قادر به انجام وظایف انتخاب شده بوده تا مسئولیت‌پذیری به خوبی انجام شود. (تعهد به انجام وظایف)

در زندگی این جهانی که انسان موجودی اجتماعی است، با توجه به رشد و تعالی و نقش‌های متفاوتی که بر اساس سن و جنسیت ایفا می‌کند، در مراحل مختلف و متفاوت وظایف مسئولیت‌هایی می‌شود که انسان نسبت به آن مسئولیت‌ها باید تعهد اجرا داشته باشد. نمی‌توان فردی را تصور کرد که به جایگاه مناسب در محیط اجتماعی دست یابد، بدون آنکه مسئولیت‌پذیری در او شکل گرفته باشد. والدین، معلمان و مربیان همواره باید نسبت به مسئولیت‌پذیر بودن فرزندان، اهتمام جدی و رزند تا کودکان این مرز و بوم نقش‌پذیری و مسئولیت‌پذیری را از کودکی بیاموزند تا شایسته دریافت جایگاهی مناسب در ایران زمین باشند.

متأسفانه امروزه دغدغه‌های بی‌دلیل والدین جوان موجب شده است توجه و رسیدگی زیادی را نسبت به

فرزندان مبذول دارند. این موضوع موجب شده است فرزندان به نقش های خود در محیط خانوادگی و سپس در محیط اجتماعی نه تنها دست نمی یابند و نقش و مسئولیت خود را نمی شناسند بلکه نگاهی طلبکارانه در انجام وظایف خود از سوی والدین دارند و نه تنها مسئولیت پذیر نشده اند، بلکه مسئولیت های خود را نمی شناسند. وظیفه شناس نشده اند، حتی وظایف خود را نمی دانند. تاجایی که والدین کمترین اجرای کارها توسط کودکان را مسئولیت پذیری آن واهی دانست.

اکنون والدین به دست و صورت مستقیم یا مسواک زدن کودک رضایت داده اند. اگر کودک با یادآوری اینکه دست هایت را بشوی و یا مسواک کن تو تمیز می کنی و اجرا کند، او را مسئولیت پذیر می خوانند و متأسفانه امروزه حتی برای رفع نیازهای کودک مثل غذا خوردن یا دستشویی رفتن نیاز به تذکر و یادآوری دارند.

این جور فعالیت ها را امروزه خانواده ها به عنوان مسئولیت پذیر بودن کودک می خوانند. در تجربیات شخصی ام بارها دیده ام در مقابل سوالی که کودک شما چه کارهایی انجام می دهد و چه قدر مسئولیت پذیر است، والدین بیان کرده اند که بسیار مسئولیت پذیر است. بیشتر وقت ها کارها را خود به او می گویم انجام می دهد.

مثل اینکه در ساعات رابخوان، اسباب بازی هایت را جمع کن، تخت ات را مرتب کن، لباس هاست را جمع کن و

در حالیکه این رفتارها در واقع نشان دهنده ی فرمان پذیر بودن کودک است و مسئولیت پذیری رفتاری خاص تر است. مسئولیت پذیری آن است که هر فردی بر اساس سن و موقعیت اجتماعی خود، وظایف خود را بشناسد و نسبت به انجام آنها تلاش کند. مسئولیت پذیری یک ویژگی خاص و شایسته است که فرد با به دست آوردن آن

به خوبی نسبت به نقش و موقعیت اجتماعی خود، آگاهی و شناخت می یابد و متعهد به اجرای آن می شود. یعنی فرد نسبت به رفتارهایی که می بایست بر اساس موقعیت های متفاوت اجتماعی و فردی انجام دهد، آگاهی یافته و تلاش می کند آن ها را انجام دهد. بابت انجام این گونه فعالیت ها، انتظار دریافت های خاصی را ندارد و رضایت مندی او از انجام وظایفی است که نسبت به آن احساس تعهد می کند.

البته لازم به ذکر است از خودی اجتماعی در ایجاد و شکل گیری انگیزش های مسئولیت پذیری نقش مؤثری ایفا می کند.

در پایان امید است، مطالب ارائه شده در این کتاب، هدف و نیت مرا برای توضیح مناسب به منظور افزایش آگاهی، همراه با راهکارهای عملی برای خوانندگان گرامی به همراه داشته باشد.

عباس کشاورز
تألیف ۹۵